

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... 16 kor.
 Negyedévre... 4 «
 Helyben léshez hozva:
 Egész évre... 20 kor.
 Negyedévre... 5 «
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... 24 kor.
 Negyedévre... 6 «

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására
 vagy megőrsésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Tisza és Andrassy.

(—a.) A főrendiházban a kormány programja felett megindult vitának első napján, a képviselőházban a második nap már a választói jog reformja vált a vitának tengelyévé.

Tegnap Tisza, ma Andrassy beszéde képezte a politika szenzációját, mely mellett ugy a Khuen-Héderváry kormány sovány programja, mint a képviselőházi viharos jelenetek eltörpülnek.

Jelentőség dolgában kiemelkedett ugyan még a tegnapi főrendiházi vitában Városy érseknek és Zichy Nándor grófnak tiltakozása Székely kultuszminiszteri megbízatása ellen, de ezek nem irányulnak a jövő politikai alakulás előkészítésére, míg Tisza és Andrassy beszédeinek világosan ez volt a célzata.

És hogy mily közel várható már ez a politikai alakulás t. i. az alkotmánypárt és a szabadelvűpárt egyesülése, mutatja az a körülmény, hogy az alkotmánypárt klubhelyisége már — kiadó.

Evvvel szemben kevésbé fontos Khuen-Héderváry gróf miniszterelnökre az, hogy ma kapja-e meg a képviselőház többségének bizalmatlansági szavazatát vagy holnap, — hanem az reá nézve a főkérdés: megtudja-e nyerni Tisza és And-

rassy támogatását vagy nem. Ez pedig viszont attól függ: a választói jog reformjára vonatkozólag ellogadja-e gróf Andrassy és gróf Tisza álláspontját vagy nem?

Miután pedig e tekintetben Andrassyval és Tiszával megegyezik Apponyi és Kossuth és legnagyobb részt a néppárt álláspontja is — így az új politikai alakulásnak kiindulási és jegecesedési pontja a választói jog reformja lesz.

Helyes is, hogy ennek a vé telenül fontos kérdésnek a megoldására koncentrálják a politikai erőket.

Frappáns volt, amint a képviselőházi mai ülésén Andrassy rámutatott arra a tagadhatatlanul igaz és megcáfolhatatlan dologra, hogy ha a bankszerződés megkötését elhibázzák, azt jóvá lehet tenni. De ha a választói jog reformját hibázzák el, nincs többé mód és hatalom jóvá tenni azt, nemzedékeken keresztül fogja annak átkát érezni a nemzet és a trón egyaránt.

Éppen ezért kell egyesíteni az erőket, hogy ezt a reformot szerencsésen alkossa meg a nemzet törvényhozása.

Ez a két beszéd adta meg a legközelebbi jövő politikai irányát. Ettől kezdve Khuen-Héderváry vállalkozása, főleg miután a pluralitással ellentétbe helyezte

magát, elvesztette jelentőségét. Az ő hivatala a kényesebb dolgok elintézése és Andrassyék utjának előkészítése.

Khuen-Héderváry elnapoltathatja a parlament üléseit ma vagy holnap, egy szóval amikor annak működése reá kellemetlen kezd lenni, — még fel is oszlatathatja esetleg azt, de már az új választásokat, hacsak Andrassyék felfogásához nem csatlakozik — nem ő fogja vezetni, hanem azok, akikre a választói jog reformjának a megalkotása lesz bízva.

Héderváry tárgyalása. Héderváry miniszterelnök tegnap felkereste Tisza István grófot, akivel a választói jog kérdésében tanácskozott. A miniszterelnök a választói jog helyességéről akarta Tiszát meggyőzni. Tegnap délután Tomasics Miklóst fogadta Héderváry és a horvát ügyekről tárgyalt vele. A tárgyalások után Héderváry az egyik újságíróknak a tegnapi ülésről szerzett impresszióról a következőket mondta:

— Most ily irányban még egyáltalán nem nyilatkozhatom, de különben minden ügyemet a nyilvánosság előtt fogom intézni.

A balpárt egyesülése. A balpárt tegnap este értekezletet tartott. Az értekezleten kimondták, hogy a mai gyűlésen egyesülni fognak a Justh-párttal.

„TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

A patkány.

Vannak, akik azt mondják, hogy aki rézség, az sohasem éhes. Igaz, ha öreg emberről van szó. De míg az ember fiatal, mikor még alig van túl a második X-en, mint Patsy O'Neill, aki éppen most a Commercial Roadon vonszolta végig térdeit, — dolog nem egészen úgy áll. Ebben a korban hetekig nem enni egyebet, mint vajjas kenyeret avas vajjal, meg valami rossz teát hozzá, ami már csak tekete de az izet régen kiadta magából; ezek mellé néha szert tenni kenyérből kolbaszra, amit szarav vagy legjobb esetben lóvérről kevertek s ezzel elegendőképen megtölteni a gyomrot: az ember azt hiszi, hogy most táplálkozott. S ha aztán néha beüt az a ritka szerencse, hogy az ember bejut egy dockba, szemet berakodni valamelyik hajóra és ezért öt hat shillinget kap naponta, — akkor sem változik sokat ez a rend. Mindössze meg sör, meg whisky járul hozzá. Az legalább erőt ad, ami kell a munkához s mellé még jókedvűvé is teszi az embert, hogy csak

ugy lütyöl, meg danol egész nap. S ezen a módon még nem jutott annyira, mint egy öreg, vagy mondjuk, mint egy kínai, a furcsa apró szemével, meg a pofacsörtéjeivel, amik majdnem kiszurják a bőrt az arcán. Ettől az ember erős lesz és idegei olyanok lesznek, mint egy hegedűhur; nőnek az izmai a karján meg a hátán: — Jó emberi gépezet! Dolgozik s az öröget se tudja mivel.

De mikor nincs munka, mikor még az a shilling is hiányzik, ami ahhoz kellene, hogy szótában háljon az ember, félpenny, amia megvegye teáját, mikor nincs vajjas kenyér, ha avas vajjal is, se a szamar és ló vérrével készített kenyérkolbasz és ha mégis csak akad egy-egy pal a dockban (cimbórnak, vagy pajtásnak mondhatnám), aki fizet egy-egy pohárkával, — mert, ugy-e észrevettétek, hogy inni fizetnek néha-néha, de enni s ha? Ez nem elég ligyelmes dolog szegény emberek közt s ilyenkor az ember érzi, hogy éhes, mert üres a gyomra s dühös lesz. Harminchat órája, hogy Patsy, aki az éjszakát egy padon töltötte, újságpapírokba csavargatva lábát, hogy ne fázzék, — hogy Patsy nem evett, de ivott egy néhány pohárral. Szeretett volna harapni, meg csikarni s dühös volt, mint a macska a hordóban

Leszállt az éjszaka s ő elindult a Commercial Roadon. Az út végig kirakatokkal volt szegve és az útegeken mindenféle csemege látszott keresztül; egy helyen pompás sültkre bukkant, — négy darab egy tányéron, pirosra sült prézlítakaróval. Különös, de az a gondolat, hogy lopjon, ha csak ennivalót is, egy pillanatra sem fordult meg agyában. Nem valami ösztönszerű erkölcsi érzés miatt, hanem azért nem, amiért a konstantinápolyi eb inkább éhen pusztul el a mészárszék ajtajában, minthogy egy darab busnak utána kapjon; annyiszor próbálták már az elődei s annyiszor vesztettek rajta, hogy ő már nem is gondol rá; ha utána kapna, száz ember kergetné egyszerre s ez rögtön halált jelent. Ez az ő erényük, — ha közelről nézzük. — S ez volt a Patsy is. S gondolják el, hogy mellé még dühös is volt! Bizony csak így érthetjük meg a társadalmi tilalmak szent erejét főként Angliában, ahol a kemény emberek a maguk képére teremtik a törvényeket.

Mi több, Patsy, akit az éhség gyötört és a részegség gyengített, úgy érezte, mintha gyengülne a térde, aztán meg valami küönös érzése támadt az agyában. A Sarch-Lane táján, ennél a feketeségig sötét kis utcánál, mert a

KOBRAK cipő - különlegességek

Fuchs Miklósnál,

Nagyvárad, Szent László-tér 1.

Telefon: 847. szám.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, január 25.

Gál Sándor elnök 10 órakor megnyitja az ülést. Hitelesítik a múlt ülés jegyzőkönyvét. Teleky Arvéd gr. kér szót.

Teleky Arvéd gr.: Tiltakozik az ellen, hogy a királyi kéziratnak a másolatát olvasták fel a főrendiházban. A főrendiház elé csak a képviselőházban letárgyalt dolgok kerülhetnek. A királyi kéziratot pedig a Ház még eddig nem tárgyalta le.

Ezután áttértek a napirendre.

Hoitsy Pál: Ő felségének kétségtelenül joga van miniszterelnökké azt kinevezni, akit akar a miniszterelnökséghez kvalifikáció sem kell. (Nagy derűtség. Közbekiáltások: Látszik!) De miniszterelnökké egy olyan férfi, akinek a parlamentben pártja nincs, csak akkor válalkozik, ha él benne a meggyőződés, hogy a nemzetben többségre fog szert tenni. (Ugy van!) Én teljesen elismerem a miniszterelnök ur szellemi tehetségeit, de nem hiszem, hogy ő neki az lenne a meggyőződése, hogy a nemzetnek a többsége vele lesz a választásokon. (Igaz. Ugy van!) Azonban a kormányt a király nevezte ki, a kormány iránt türelemmel kell lennünk.

Kelemen Samu: Nem szabad Andrásynak girálni az ilyen váltót.

Andrássy Gyula gróf: Ezt senki sem kérdezte.

Hoitsy Pál: A kormány iránt tehát nem viseltethetünk bizalmat. A miniszterelnök nem körvonalazta teljes pontossággal tegnap az álláspontját. A katonai kérdésekben és a bankkérdésben nem adott biztos, meghatározott választ. Nem tudni, hogy az önálló bankot akarja-e, vagy a mostani bank szerződését akarja megvalósítani.

Kelemen Samu: Ő hamarabb lejár, mint a bankprovizórium. (Derűtség.)

Hoitsy Pál: Olyan ember kezében, aki nem érti meg az ő ideáit, akit hidegen hagy az ő lelkesedésük, nem hagyhatják a végrehajtó hatalmat. (Éljenzés a két függetlenségi párton.) Csatlakozik Justh Gyula tegnap benyújtott bi-

zalmatlansági indítványához. (Óriási taps és éljenzés a függetlenségi pártokon. A képviselők seregestül tódulnak Hoitsyhoz. Elnök az ülést 5 percre felfüggeszti.)

A miniszterelnök felszólalása.

Khuen-Héderváry gr. miniszterelnök: Sokkal fontosabbnak tartja az előbbi felszólalást, hogyszem arra azonnal válaszolna, a maga és az ország érdekében. Nincs gyökere, nincs pártja e házban, de hiszi, hogy lesz. Nyugalommal néz az elébe, hogy törekvése a nemzetben visszhangot keltenek.

Szmrecsányi György: Akár segít Szapáry, akár nem.

Khuen-Héderváry gr. miniszterelnök: A nemzet széles rétegéhez kívánja azt a kérdést intézni, hogy kívánja-e azt a politikát követni, amit ő tegnap a Házban kifejtett. (Felkiáltások: Felolvasott!) Neki minden tette a nyilvánosság kontrolja alatt történik. Mindent amit tett és amit tenni fog, a nyilvánosság előtt fogja tenni. Ebben az országban semmi sem történik.

Buzs Barna: Csak amit a császár akar!

Khuen-Héderváry gr. miniszterelnök: Az ő hite a nemzetel szemben sokkal nagyobb mint a függetlenségié. Az a kérdés, hogy mi jó az országnak. A bankkérdésben még nem alakult ki egységes közvélemény. (Nagy zaj! Az elnök csenget. Felkiáltások, halljuk az elnököt.)

Gál Sándor elnök: Kéri a miniszterelnököt, ismétlje meg ezt a nagy recenzust keltett kijelentését.

Khuen-Héderváry gr. miniszterelnök: Az önálló bank felállítását nem lehet terminusokhoz kötni, csak feltételekhez. (Felkiáltások: Mikor?) Igen rövid, vagy esetleg hosszabb idő múlva. (Nagy zaj a Justh párton.) A katonai kérdésekből azokat fogja megvalósítani, amit első minisztersége idején meg akart valósítani.

Ezután Hoitsy Pál beszédének egyes pontjaira reflektál. Nem ideálnak akar élni, hanem tenni akar. Gyarapítani akarja a nemzeti erőket.

Ő különben is nem kereste ezt a helyet. (Nagy zaj!) Még megbízatása napján is másra terelte a figyelmet. Becsületesen fogja teljesíteni a kötelességét és reméli, hogy a nemzet méltónak fogja őt a helyére tartani, melyet elfoglal. (Nagy zaj)

Andrássy beszéde.

Andrássy Gyula gróf bizalommal nem viseltetik a kormány iránt. Nem előlegezhette a bizalmat s amióta hallotta a miniszterelnök programbeszédét, meggyőződött, hogy nem támogathatja őt. (Helyeslés.) Az alkotmánypárt aét dologban nem látja világosan a kormány álláspontját. Az egyik a bankkérdés, melyben az alkotmánypárt a közösbank híve, a mai viszonyok közt. (Mozgás.) A másik, a fontosabb, a választói jog. Ha a közös bankot meghosszabbítják, azt lehet reperiálni, de ha az általános választói joggal tönkre teszik azt a testületet, mely a magyar nemzet érdekeit képviseli, azt sohase többé nem lehet reperiálni s a késő utódok fognak súlyos bírálatot mondani. (Taps az alkotmány-, a nép- és Kossuth-párt egy részén.) A kormány lekötötte magát valamihez. Hogy mihez, nem tudom. Mert félek, hogy az általános választói jog plurális nélkül és a magyar szupremációt fenntartásával — fából vaskarika. Jó magyar embernek tartja, de szándéka nem fog sikerülni. Fenntartja magának a szabad bírálat jogát megvárja, hogy mit tud csinálni, de formális bizalmatlansági javaslatot nem ad. (Nagy zaj)

— Ezzel elmondotta a beszédét!

Andrássy Gyula gróf: Formális bizalmatlansági javaslatot csak akkor adhatnánk, ha vállalkozhatnánk a kormányra. De a mi kibontakozási tervünket ő felsége nem fogadta el és lemondunk. Illő volna-e, hogy mi most azt a férfit, aki helyünkbe jött, mielőtt tervét megvalósítani próbálná, bizalmatlansággal leszavazzuk? (Kiáltások: Igenis lehetséges!) Van-e a

Commercial Road nagy ivlámpáival ellentétben ezt csak pislogó gázláng világította meg, egy csomó embert vert észre. A Sarch-Lauen van a Red-Lion, az a kocsmá, ahol nem egyszer látni boxviadalt vagy éltét; — látni valakit, aki eszik, — ez maga is valami s Patsy belépett a Red Lionba.

Nagyon elcsodálkozott rajta, hogy nem az fogadja, amit várt. A hátulsó szobában egy asztal köré sereglettek össze a vendégek, amelyek felét egészen elfoglalta egy nagy kalitka. Ez a kalitka körülbelül 50 centiméter lehetett s mintegy felényi magas. Az egyik oldalán egy kerek lyuk volt, — emberfejnyi, most pléhajtóval volt bezárva. A kalitkában egy patkány volt, egy nagy barna norvég patkány, amiben oly gazdagok hajósaink.

A gazda beszélt:

— Itt van az egész. Egy ember bedugja a fejét a lyukon és a fogával megöli a patkányt. Joga van rá, hogy annyira bedugja fejét, amennyire akarja, de kihuzni csak a füléig szabad. A patkány azt csinálja, amit akar. De ha visszamegy a tulsó sarokba és nem akar előre jönni, hátulról szabad piszkálni. Ha nem

lehet megugratni, akkor vége és az ember nyert. — Ki vállalkozik rá?

— Well, — kérdezte Patsy hirtelen, — mi a stake? Mi a tét?

— Egy fél korona, ha nyersz, ha nem nyersz, akkor semmi.

Egy fél korona, az két és fél shilling. Két napig lenne mit enni.

— Jól van! — mondta Patsy.

Levetette ócska kabátját, amit egy zsidó nál vett valaha és diszruhaképen viselte. De most egy kicsit előrestelte magát, mert a hátát még eddig sohasem látta és most észrevette, hogy végig van szakadva. Hanem mikor az ajtót kinyitották, bátran bedugta a fejét.

A patkány ijedten ugrott hátra és behúzódott a tulsó sarokba. Dühösen sziszegett, azaz a különös sziszegéssel, amit kigyótól meg a mérges majmoktól lehet hallani. S mellé meg biztosan éhes volt, akár Patsy. Érezve, hogy a patron hátulról a tomporát szurkálja, neki ugrott az emberi arcnak ott előtte. Az emberek hallották, amint a Patsy foga összekattan a patkány nyaka fölött; a patkány visszapatlant, mintha kaucsukból lett volna. — Megmenekült.

Patsy most érezte, hogy a patkány közel van hozzá, épen mellette, az arcánál, de nem látta. És félt, félt! S nem szabad a fülénél kibebbi jönnie; óvatosan balrafordult s abban a pillanatban, amikor a két kis fekete ragyogó szemet megpillantotta, ajkán úgy érezte, mintha piciny, éles fogók mélyednének bele. A patkány beleharapott a szájába és nem engedte el, Patsy felordított.

Kétszáz égő szem meredt a kalitkára. Valaki megszólalt:

— Egy fél guinea három ellen a patkányra.

— Tartom! — mondta egy hang. — Az ember jó.

Ez a biztatás bátorságot öntött Patsyba. Ha még az arcát is láthatta volna annak, aki szólt, még jobb lett volna, de ez nem lehetett s még mindig érezte a harapás égését. — Föl-emelte a kezét s megtapogatta a fejét, hogy tudja, hol van a füle.

— Egy arany négy ellen a patkányra! — mondta valaki. S most senkisem tartotta. Ez elkészerítette Patsyt. Bosszantotta s nem törődve a fájdalommal lehajtotta a fejét s ránehezedett a patkányra. Egy emberfej nehéz. Az állatnak

Nagy alkalmi kiállítás! Megérkeztek az összes ujévi szebbnél-szebb gyermekjátékok, ajándék- és disztárgyak, melyek már kivannak állítva a vevő közönség megtekintésére. A mai naptól kezdve az alkalmi vásár megkezdődött. Az idén különös olcsó árakat élvez a vevőközönség.

Friss és Társánál

Korona és fillér-bazár, Nagyvárad.

Rákóczi-ut.

Telefon 130.

Telefon 130.

Házban olyan többség, mely felválthatná az általa megbuktatott kormányt?

Kiáltások: Van! Csak a bankot hozzák.

Andrássy Gyula gróf: Minek a bizalmatlansági szavazat, mikor a kormány ugyis látja, hogy nincs más teendője, mint lemondani, vagy választani. De ha bizalmatlansági szavazatot kap a Háztól a kormány, az indemnitást, — a mennyiben a nemzetre akar apellálni, akkor is megadja.

Kiáltások: Meg hogy az alkotmánypárti főispánok megmaradjanak!

Andrássy Gyula gróf: Az indemnitást mindig meg kell adni. Mikor legelőször volt ez, milyen nagy dolog volt az! Ma ez a Ház nem is érzi a kötelességét, hogy az ex levet elkerülje. Olyan kormány kéri a Háztól az indemnitást, aki választani akar, még se akarják megadni.

Kiáltások: Ebre nem bízzák a Házt!

Andrássy Gyula gróf: Az indemnitás megtagadása kétélű fegyver. Fejérváryék a vezérközönség hozzájárulásával akartak kölcsönt felvenni. Tehát vagy ilyen dolog történik, vagy köztudattá válik az a szomorú tény, hogy Magyarországon törvény nélkül lehet kormányozni. Most hasonló esetre kényszerítenék ezt a kormányt és, ha választásra se adják meg az indemnitást.

Kiáltások: Akkor darabant lesz!

Andrássy Gyula gróf: A kormány az illetékes bíró elé akarja vinni az ügyet, a nemzet elé. Nem lehet ezt egy egyszerű sztrájkjal megakadályozni. Más volt az eset, mikor Tiszával állott szemben. Akkor egy érvénytelen házszabály ellen küzdöttek. Fejérváry pedig meg se akarta kísérteni, hogy a nemzetre apelláljon. De a legfőbb indok az ország érdeke. (Ugy van.)

Csak azt szabad tekinteni, hogy mi az ország érdeke s ezért ellenzi az indemnitás megtagadását. S ha meggondolja, hogy a nemzeti

ropogott a csontja s egyszerre szétnyílt a foga. Hurrá!

A patkány újra visszazökött a másik sarokba. A gazda megszurkálta. — Felugrott, de nem támadott. A tétők parira estek. Patsy előre nyújtotta a nyakát, majd hirtelen visszarántotta. A patkány előreugrott, Patsy felkapta a fejét s leszorította a patkányt.

— Nem jól van! — kiabált a gazda, — a fogaddal kell megölni!

De a többiek más véleményen voltak. Eh mit, gondolta Patsy, még elveszti a fél koronát! Főlemelte a fejét, a patkány szökni akart, — aztán csak a Patsy fogának a recsegése hallatszott.

Patsy csak arra riadt fel, hogy valaki megveregeti a vállát:

— You're the winner, the brut's dead. (Nyertél, mondták neki, az állat megdöglött.)

Kibuzta a fejét a lyukból. Arcán hat seb vérzett. Leültek egy székre és megmosták az arcát. Mosolygott, mintha örülne a dicsőségének. Az az ember, aki rá fogadott, egy pohár whiskyt kínált neki — megitta. A gazda megadta a fél koronát s ő eltette a pénzt a zsebébe.

Egyszerre feltámadt benna a büszkeség: valaki megkínálta és ő nem viszonozta a szívesességét. Két whiskit rendelt s hatpencet fizetett érte. De a másik újra rendelt.

Éjfélkor egy rendőr bezörgetett az ajtóhoz: zárni kellett. A gazda kinoszogatta a vendégeket. Patsy is a többiekkel ment ki. Nagyon izgódott. Megtapogatta a zsebet, üres volt; amit a küzdelemben nyert, mind megitta a becsületért. S csak ekkor jutott eszébe, hogy semmit sem evett.

Pierre Mille.

küzdelemben nem mi állottunk csatasorban, hanem a tisztviselők, akik szenvedtek, már akkor elgondolta, hogy ha még egyszer ilyen küzdelem lesz, akkor mi legyünk azok, akik szenvedünk, ne a tisztviselők! (Taps.) A történelem bizonyítja, hogy az abszolutizmust mindig a szabadságot kivétel pártok tulszai okozták. (Nagy zaj.) Hat javaslatot nyújt be, mely szerint a jelen körülmények közt nem tartja helyén valónak a bizalmi kérdésben nyilatkozni, az indemnitást megvonni nem akarja, de elvárja, hogy minden körülmények közt az alkotmányosság és törvényesség terén marad (Hosszan tartó taps és éljenzés.)

Héderváry a közönség hiva.

Héderváry szólalt fel elsőnek a szünet után. Természetesen találja, hogy Andrássy nem szavaz bizalmat, mert közte és Andrássy között még vannak differenciák, de azt hiszi, hogy azokat rövid időn belül el fogja oszlatni. Kijelenti, hogy határozottan a közönség hiva, mert nem látja elérkezettnek az időt az önálló bank felállításához. Ebben a dologban még a szakértőket is meg kell hallgatni. Azt hiszi különben, hogy a nemzettel fog találni többséget.

Zboray Miklós a néppárt nevében szólal fel s hozzájárul Justh Gyula bizalmatlansági indítványához. Az önállóbank kérdésében nem az a baj, hogy a nemzet még nem nyilatkozott meg, hanem egész más faktor az, aki nem engedi. Bizalmatlanságot kell szavaznia a kormánynak azért is, mert a kormány tagjainak egyénisége nem olyan, hogy azoknak bizalmatlanságot lehetne szavazni. Székely Ferencet is támadja azért is mert mint legkisebb felekezeti hiva vállalta a kultusz tárcát. Követeli hogy Héderváry tegyen kötelező nyilatkozatot arra nézve, hogy a kultusz tárcát az eddigi szokáshoz hiven katolikus emberrel tölteti be.

Héderváry kijelenti, hogy ily irányú kötelező nyilatkozatot nem tehet, de igyekezni fog, hogy a kultusz tárcát hiven a szokásokhoz katolikus egyénnel töltsse be.

Gaal Sándor 2 órákor az ülést, az idő előrehaladottságára való tekintettel felfüggesztette.

UJDONSÁGOK.

Tájékoztató.

Január 26. Este 8 órákor a Kath. Kőr házas estélye a Pannóniában.

Kérjük igen tisztelt vidéki olvasóinkat, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldésében e miatt akadály történjen.

* **Ülések a városházán** Egy másután lesznek e héten ülések a városházán. Ma, szerdán a jogügyi bizottság tart ülést délután 3 órákor s a Bottó féle főiskola és a cselédügyről szóló szabályrendeletet tárgyalja. — Csütörtökön január 27 én délután 4 órákor az iskolaszék tarja ülést s ugyancsak e napon szintén délután 4 órákor a villamostelep felügyelő bizottsága üléséz. — Pénteken, január 28-án délután 4 órákor pedig a pénzügyi szak-

bizottság s 5 órákor a szociális bizottság tart ülést.

* **Vetítő estély.** Dr Némethy Gyulának a Magas Tátráról tartott előadása a legsikerültebb estélyek egyikévé tette a tegnapi Vonzó, közvetlen, eleven és szakavatott előadása és a vászonra vetített képek odavarázolták Magyarországot legszebb vidékeit a tetemet teljesen megtöltő nagyközönség elé, mely mohón élvezte úgy a pompás előadást, mint a gyönyörű képeket. Az előadásnak méltó befejezése volt a plitvicei vizijátékokat hűen feltüntető mozgókép, melyhez ugyancsak Némethy dr tartott előadást. Jövő kedden Tizián, Correggio és Leonardo da Vinci képei kerülnek bemutatásra, utánna pedig — kivételesen — zeneszám lesz Géczy Lajos szepesi keringőjéből és kurucnótákból összeállítva.

* **Kinevezés.** A nagyváradi kir. ítélőtábla elnöke a vezetése alatt álló kir. ítélőtábla kerületébe Fluck Dezső ügyvédjelöltet díjas joggyakornokká nevezte ki.

* **Az üstökös Nagyvárad felett.** Johamisburgban a múlt héten fölfedeztek egy üstökösöt, amely Európánál több helyén látható. Az üstökös neve 1910 a. Az üstökös utja nyugatról keletre vezet s tiszta időben teljes pompájában tündöklök. Az eddigi feltevései ideje és uti sebessége után kiszámították, hogy az üstökös Nagyváradon január 25-én látható. Ebből az alkalomból tegnap egy kis társaság kitűző távcsövekkel feltegyverkezve a városháza tornyába ment fel és figyelte az üstökösöt. A társaság már öt órákor várta az üstökös megjelenését, azonban az idő nem épen volt kedvező. Nyugaton köd uralkodott és szinte átláthatatlannak tűnt fel. Hat óra előtt lassan kezdett oszlani a köd és a Telek utcán a körzsszege irányban a Nap és Vénus között halvány fény kezdett derengni. A köd mindjobban oszlott, illetve huzódott lefele és 6 óra 5 perckor legtisztábban látszott az üstökös. Az üstökös csóvája különbözik a többi üstökösétől, amennyiben nem egyszerűen kiserő fényű a nagy uszálya, hanem fölfelé álló legyezőszerű. A mag igen erős fényű, úgy hogy a csóva fénye sehogy sincs arányban vele. Az üstökös 10 percig volt látható, aztán a mindinkább főlhuzódó ködben elveszett.

* **Gazdasági iskola felállítása.** A gazdasági iskola felállításának eszméje Nagyváradon általános helyesléssel találkozott. Az iskolában különösen a konyhakertészetre fektetnek a főszűlyt, hogy ezáltal Nagyváradon megkedveltesse a konyhakertészetet s ha ez nagyobb mérvben kifejlődne, bizonyára befolyással lenne a piac drágaságának csökkentésére. Csak arra nézve vannak eltérések, hogy hol állítsák fel a gazdasági iskolát. A főmérnök a volt városi szőlőtelepet szánta e célra, míg a főszámvevő más nézetet van. Szűts Géza főszámvevő most terjesztette elő véleményes jelentését. Szerinte a gazdasági iskolát csak kölesből állíthatja fel a város, amelynek törlesztését a házipénztár törleszteni. A területre uelve az a főszámvevő véleménye, hogy nem is kell oly nagy hely erre a célra, mint a szőlőtelep, hanem 5 holdnyi terület is elég. Ezért a váradvelencei földeken megfelelőbbnek tartja az iskola felállítását. Az iskola felépítése 35000 koronába, a berendezés 3000 koronába, tehát összesen 38000 koronába kerülne. A törlesztés és épületfenntartás évenként 2028 korona kiadást okozna, mivel a tanterv a

földmivelségi miniszter fizetné. A 2028 korona évi kiadás azonban bőségesen megtérülne, mivel a szőlőtelep területén takarmányt termelne a város, amely nagyobb értéket képviselne.

* A magyar szent korona ünnepe Rómában. Midőn a magyar katolikuság 1900-ban, a szent évben, kettős ünnepet ült, nevezetesen a magyar kereszténység 900-os évfordulóját, valamint a szent korona adományozásának jubileumát: a német. Püspöki kar az akkori országos zarándoklat rendezése mellett azt is elhatározta, hogy II. Szilveszter pápának, aki a szent koronát küldötte Szt. Istvánnak s apostoli küldetésére oly rendkívüli kiváltságok díszével és erejével ruházta föl, a lateráni Szt. János bazilikában levő sírhelye fölé díszes emlékek állíttassék. Az emlék *Fraknoi* Vilmos c. püspök, váradi kanonok adományából elkészülvén, mi sem természetesebb, hogy felavatása a magyarok ünnepevé legyen s ott hazánknak mentől nagyobb számu képviselése ne csak a nagy emlékü pápa és első szent királyunk iránti kegyeletét, hanem hazánk állami önállóságának és az ap. szentszék iránti tiszteletlen hűségének tanúságát is kifejezésre juttassa. Ritkán van alkalmunk arra, hogy ezen nemzeti önállóságunkról a külföldet is meggyőzzük. Ezen alkalmat tehát elmulasztanunk nem szabad annál inkább sem, mert Rómában állandó emlékek hirdethetjük azt a Rómában megforduló egész világ előtt. Az ünnep rendezését a német. püspöki kar tagjainak jóváhagyásával és felhatalmazásával, az Orsz. Kath. Szövetség vállalta magára. A zarándoklat *Budapestről*, a keleti pályaudvarból *április 11-én*, d. u. 4 órakor indul *Fiume, Velence, Padova, Firenzén* keresztül. *Rómába* április 15-én, pénteken reggel 7 órakor érkeznek, hol 3 napig maradnak. Azokat, akik Szmát már meglehetősen ismerik, vagy különben is Nápolyt látni óhajtják *Nápolyba*, onnan *Capri*ba és a *Vezuvra* is elvezetik. Akik ebben az utban nem akarnak résztvenni s az egész időt a visszatérésig Rómának és emlékeinek szentelik, azok szakavatott vezetés mellett mind azt, amit a Nápolyba menők nem néztek meg, folytatva megismerik. Az utazás díjai: Az I. osztályon 270 korona. A II. osztályon 220 korona. A III. osztályon 150 korona. *A nápolyi ut* össze díja I. oszt. 70 kor., II. oszt. 55 kor. Aki azonban nem akar a Vezuvra fölmenni, az 20 koronát vissza kap. Az előzetes jelentkezést 20 korona beküldése mellett *április 1-ig* kéri a rendezőség. A teljes összeget április 5-ig kell beküldeni. A jelentkezés az Orsz. Kath. Szövetséghez (Budapest, IV. Ferenciek-tere 7.) küldendő.

* Elveszett. Tegnap este a katolikus kör vetőtestélyén elveszett egy arany zsuzs két kővel. A károsult ezután kéri a megtalálót sziveskedjék az ékszert a katolikus körbe felvinni.

* A kereseti adóvallomások beadása. Az új adótörvények egyik szigorú intézkedése az, hogy akik az adó megállapításának alapjául szolgáló vallomást záros határidő alatt be nem adják, adójukat magasabb összegben állapítják meg. Most a III-ad és IV-ed osztályu kereseti adók beadásának határideje van. Erre vonatkozik a városi adóhivatal következő hirdetménye: Ismételve felhívjuk mindazok akik az 1910. évre szóló III-ad és IV-ed osztályu kereseti adóra valamint a tőkekamat adóra vonatkozó vallomásukat a már közzétett határidőben be nem adják, hogy vallomásukat a törvényben meghatározott súlyos következmé-

nyek terhe alatt, jelen újabb felhívás közzétételétől számított 8 nap alatt a városi adóhivatalnál adják be. Nagyvárad, 1910. évi január hó 25-én. Városi adóhivatal.

* A tolvajok irtoka. Ily címmel a napokban megírtuk, hogy a rendőrség letartóztatott egy *Sulán* nevű egyént, aki mint irtoka szerepelt a magyarországi betörőbandáknak. Most hogy az irtokot letartóztatták, kiderült, hogy nemcsak mint irtok szerepelt a bandáknál *Sulán*, hanem mint rendszeres tudósító is. Valóságos rére volt a hatóságoknak. — Ugyanis az ország minden nagyobb lapját járatta. Ezekből indomást szerzett a különböző betörésekről és körözésekről, sőt néha a nyomozatokról is. Mihelyt pedig a körözést megtudta, nyomban tolvajnyelven értesítette a banda tagjait, akik még idejekorán menekülhettek, miáltal a hatóság nyomozatit semmisítette meg. A jeles irtokot tegnap az ügyészségre szállították át, ahol aligha fog értesítéseket gyártani.

* Elfogott haltolvaj. Domján Gyula közműves segéd tegnap este a Körös baloldali levő Komlókert vendéglő mellett halászott, amidőn észrevette, hogy a parthoz erősített halászbárkák körül egy gyanús alak forgolódik. Óvatosan oda menve látta, hogy az ismeretlen egyén a haltartó bárkából a halat szedi kifelé és a kezében tartott zsákba rakja. Domján megszólította az ismeretlen embert, aki azt felelte a kérdezősködésre, hogy halat akar eladni s mindjárt meg is kínálta Domjánt, hogy vegyen belőle, mert ő ingyen adja. Domján nem fogadta el a halat, hanem karon fogta és bevitte a rendőrségre. Kihallgatása alkalmával kitért, hogy a haltolvaj Bonucz György 16 éves facér kerékgyártó tanonc, aki be is ismer, hogy őzv. Rubon Farkasné haltartó bárkájáról a lakatot egy vaskapocsal lefeszítette s a magával hozott zsákba 6 db nagy élő pontyot merített azzal a szándékkal, hogy az egész bárka tartalmát el fogja vinni s azután értékesíti. A rendőrség a halat visszaadta tulajdonosának, Bonucz Györgyöt pedig letartóztatta s ellene az eljárást folyamatba tette.

* Kongregációs sorsjegyek. A budapesti Urak Mária Coagregációja elhatározta, hogy főleg a nagy városban számtalan veszélynek kitett egyetemi hallgatók megmentésére Congregatiói Otthont alapít. Ez otthonban fognak elhelyezést nyerni mindazon Mária gyűlések, melyek a budapesti Jézusúrsasági atyák vezetése alatt állanak. Az Otthon össze fogja gyűjteni a budapesti intelligenciát, iparosokat, kereskedőket, egyetemi hallgatókat és gimnáziumi tanulókat egyaránt. Reméljük, ez lesz az a kisdéd mag, melyből a katolikus gondolkodás terebélyes fája fog kifejlődni. Katolikus önérték ébredésének szükségességét nem kell hangsúlyoznunk, hiszen teljesen nyilvánvaló, hogy épen a katolicizmus mostoha gyermeke a mai társadalomnak. A szükséges összeg egybegyűjtésére a Nem. pénzügyminiszterium tárgysorsjátékot engedélyezett, melynek első nyereménytárgya 10 000 kor. értékű ezüst asztali felszerelés. A nyereményekhez a katolikus világ előkelői értékes tárgyak beküldésével járulnak hozzá. — Öszentsége X. Pius pápa győnyörű ezüst teakészletet küldött, melynek minden egyes darabjában benne van a monogramja. Egy sorsjegy ára 1 K. — Kapható Bud. pesten VIII. Horánszky-u 22. sz., a sorsjegy terjesztő bizottságnál. A huzás végérvényes határideje 1910. június 13. Aki sorsjegyet terjesztésre elvállal, az az eladott sorsjegyek értékének 30, illetve 40 százalékát kapja jutáléknál.

* Találtak egy női ridikült. Igazolt tulajdonosa átveheti a rendőrségen I em. 7. sz. szobában.

* Hódítani fog, ha báli szükségletét cipő és fehérnemű cikkeiben **REICHARD ÁRUHÁZA** cégnél szerzi be, hol legdivatibb kalapok és divatickek kaphatók.

* A) Ösmered Stern-t? B) Hogyne a Bémer-téren a villamos megállónál van a villamosfelszerelési üzlete.

* Hangverseny a Pannoniában. A Pannonia kávéház új bérlője Haraszthy Károly, ismét tanujelét adja annak, hogy a közönség szórakozását szíven viseli. Ma és a következő napokon ugyanis a kávéházban Földváry Márkus a híres budapesti primás fog hangversenyezni teljes zenekarával. A hangverseny bizonyára méltó fogadtatásra is talál.

x A Lloyd kávéház modernül berendezett helyiségében január hó 24., 25., 26. és 27-én a következő érdekes mozgólénykép-udonságok lesznek bemutatva: 1. Kaméliás hölgy. 2. Színésznő szobaleánya. 3. Angol matrózok gyakorlata. 4. Velencei idyl. 5. Mezőgazdaság Erdélyben. 6. Csintalan gyermekek. 7. Bajazzók. *Belépti díj nincs.* — Kezdeté este 9 órakor. Kitűnő italokról és jó zenéről gondoskodva van. — A n. é. közönség szíves pártfogását kéri mély tisztelettel *Hartstein Árpád* kávéházu'ajdonos.

IRODALOM.

Az élet 4. füzetje a következő érdekes tartalommal jelent meg: *Jánosy Dezső: Ünneplő zeneművészek. Komjáth Jenő: Magyar vagyok. Krudy Gyula: Aki örökké várt. Tarnay J. Ottó: Te álmodol. Britanicus: Szigetoltok között. Sik Sándor: Éjszaka a vizeken. Périk Albert: Árva vára. Móricz Zsigmond: Harmatos rózsza. Kincs István: Egy rózsabokor. Kőszegi László: Az igazság Ady körül. Szalay Máttyás: Fehér halott van Noly: Nem temetek többé. Harsányi Lajos: Üdvözet a Fertő mellől. Kultura. Az élet.*

TANÜGY.

Az iskolaszék ülése. A községi iskolaszék a városháza bizottsági termében f. hó 27-én csütörtökön d. u. 4 órakor rendes gyűlést tart. E gyűlésen az elnök jelentést tesz Molnár Béla ügyében.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor.

Szerda: Tilos a csók.
Csütörtökön: Dollárkirálynő.
Péntek: A botrány.
Szombat: A tanítónő.
Vasárnap d. u.: Cigánybáró. Este itt először: A kuruzsló.

A dollárkirálynő. Új kiállításban s nagyrészt új betanulással került vasárnap és tegnap színre Fall Leo operettje. Ez a megfésülést határozottan előnyére vált: a fegyelmertettebb ének- és zeneszámok határozottan kedvezőbb képet nyújtottak az operettből, mint a minőt annakidején az első előadás nyújtott. *Károlyi Leona és Zsigmondy Anna* pompás éneke, *Hajnal György és Fogány Janka* humor sokat emeltek az operetten. Igen sikkes volt Tisza Karola alakítása; úgy látszik, komolyan fejleszti énekiudását s ha e téren hajának gyengesége és kis terjedelme nem is bízta sok babérrel, de operettekben be fog válni. Játéka kifogástalan volt, csupa pajkosság és elevenség; az ispiányi-kuplét kétszer is megisméltették vele. Dési Aliréd, Asszonyi László, Gózon és Losonczy osztottak még a sikerben.

Urban Mariska tüzes tánca, mint mindig, most is viharos tapsokat propokált.

A legközelebbi premier. A Szigligeti-színház művészgárdája nagy applommbal fogott a legújabb szindarab bemutatásának előkészületeihez. Kitűnő előadást akarnak kivágni, mert az idei budapesti színházi műsorok egyik legkülönb ujdonságára, Földes Imre »A kuruzsló« című színművére kerül most sor. Császár katonái és t. Hivatalnok urak szerzője a mai diplomás társadalom egyik különös szédelőjére mutat rá. Arra az emberre, aki hírneves orvos professzor, nagyszerű sebész, — pedig nem is végzett, nem is tett vizsgát, sohasem tanult, hanem lopta a diplomáját. Nagyon érdekes kérdés ez a széghámos stikli, mert a legfenségesebb tudományt, a medikát veszi bonckés alá. Érdekes és aktuális különösen most, amikor alig néhány hete Berlinben hasonló eset fordult elő Kiderült egy egyetemi tanárról, hogy tulajdonkép háziszolga. Ezek a tudomány köpenye alatt elkövetett üzérkedések egészen sajátos, új és ismeretlen gonoszságok. Annál pikánsabb a színpadra hozataluk. A darab csupa bálás szerep. A diszletezés pedig külön szenzációkat ígér.

Dollár királynő szereposzerővel. Csütörtökön újra Fall Leo nagystilű operett-komédiája, a Dollár királynő jut szóhoz, még pedig a vasárnapi szereposztással: Daisyt Tisza Karola, Hansot Gózon Gyula jelenti. Köztudomásu, hogy a Dollár királynő egyike a legértékesebb modern operetteknek. Minden fordulata megkapó, nevetető, bohókás, csupa szípkázó élce és csattanó trükk. Amerikában, a guruló dollárok kalandos földjén játszódik a meséje, a muzsikája fülbemászó és színes. Az Ispilangi rózsaszál duettjét mindenki ismeri és dudolja. — Bizonyos, hogy most is megismételteti a publikum az operett szebb ének-számaival.

A botrány. Henry Battaille legutóbb bemutatott szenzációs drámáját a Botrányt pénteken ismét színrehozta színház színműszemélyzete. A házasságtörő asszony megrázó és izgalmas hatásokkal festett élettörténete mesterei erővel ecseteli a családi élet titkos tragédiáit, amikből anyai botrány és pletyka sarjadzik föl kisvárosban-nagyvárosban egyaránt. Szinte köztünk érezzük lejátszódni, olyan természetességgel hat ez a kitűnő darab.

Tilos a csók. Holnap, szerdán este Pásztor József és Vince Zsigmond operettje, a Tilos a csók kerül előadásra. Főérdekessége az estének, hogy ezuttal a dada szerepét Tisza Langer Carola játssza el. Előrelátható, hogy az I-ső felvonás nagy tánckettőssével Tisza, aki briliáns táncosnő, óriási sikerű dolgot fog produkálni. A királynőt Bartók Etelka alakítja, aki már egy ízben zajos tetszést aratott ebben a poétikus, bájos szerepben. A miniszterek harmas jelenései továbbra is Sik, Hajnal és Dási kezébe maradnak, akik új ötletekről és meglepő tréfákról gondoskodnak a közönség szórakoztatása érdekében.

A bérlők figyelmébe. Ismét elten felkéri a színházgató a t. bérlő közönségét, hogy haladéktalanul sziveskedjenek a már január 15-én esedékessé vált bérlői összeg második részletét kifizetni, nehogy a késedelem miatt kellemetlenségek és zavarok keletkezzenek.

TÁVIRATOK

Niedermann Gyula halála.

Budapest, Niedermann Gyula, a lipótzemezei elmegyógyintézetnek évtizedek óta jeles professzora tegnap 71 éves korában hosszas szenvedés után meghalt. A jeles igazgató halála nagy részvélet keltett az egész fővárosban.

Páris veszedelme.

Páris, jan. 25. A Szajna áradása egyre tart. Tegnap a víz több utcát elöntött, sőt két pályaudvart is víz alá borított. Az áradás az Eifel torony alapjában is kárt tett. A meteorológiai társaságok még több eszést jósolnak. A lakosság kétségbe van esve, mert a mostani áradások még az 1876-iki áradást is felülmulják.

A botrány-herceg.

Belgrád, jan. 25. György herceg végre meggondolta magát és beleegyezett a »megrendszabályozásába«. De előzőleg paktumot kötött a kormánnyal. A kormánynak először is meg kellett ígérnie, hogy az »elitávitás« nem büntetésből történik, másodsor pedig a »impics« rendőrfőnököt feimentik. A botrány-herceg eltávolítását a katonai szolgálat követeli, legalább ez a hivatalos oka és ezenkívül azt is megígérték a hercegnek, hogy csak rövid ideig marad az új állomáshelyén. A herceg amikor megkapta a négyheti szabadságot, amelyet kérészkolt állítólagos betegsége miatt, a következőket mondta:

— Jogom van Belgrádban maradni, én azonban lemondok erről a jogomról és szívesen megyek Gorne-Milanovceba, az új állomáshelyemre, mert be akarom bizonyítani, hogy katona vagyok.

EGYESÜLETEK.

A koldusápoló intézet közgyűlése. A Szent László-ról nevezett nagyvárad koldusápoló és fimenház, egyesület f. hó 30-ik napján d. u. 5 órakor saját helyiségében közgyűlést tart, melyre az érdekeltek tisztelettel meghívottak. Nagyvárad, 1910. év január 24-én. Az egyleti elnökség.

MULATSÁG.

A katolikus kör családi estélye. A nagyvárad katolikus kör ma, szerdán tartja családi estélyét a Pannonia külön éttermében. A pompás estély iránt oly nagy érdeklődés nyilvánult meg előkelő katolikus társadalmunkban, hogy 200-nál többen váltották meg jegyeiket. A kedélyes, családi jellegű estély társas vacsorával veszi kezdetét, de a rendezőség pompás zenéről gondoskodott, hogy a táncolni vágyók is megtalálják a kellemes szórakozást. Az estély 8 órakor kezdődik.

A legényegylet hangversenye. Hangverseny? Micsoda programja lehet egy legényegyletnek? No csak ne légy elfogult, kérlek. Látod, ha a múlt években ott lettél volna, most már nem beszélnél ilyen kicsinylőleg.

Különben nézd meg külön az előadandó számokat. Ott vannak a zenekarnak a darabjai. Egytől-egyig nagy zeneszám mind. S ha egy ily zeneértőkből álló társaság vállalkozik arra, hogy egy iparos egylettel együttműködjék, arra az egyletre már ez is kedvező világot vet. Si maguknak az egyleti tagoknak énekszámja is valódi hangversenydarab. A híres kecskeméti dalárda ezzel a darabbal indult egyik versenyére. Pedig ehhez jó darab és derék dalárdis-ták kellene. Nemde? Milyen a női kar két darabja? Arról bizalmas információ alapján csak annyit mondhatok, hogy dallamuknak a szerzője mestere a kellemesen andalgó és az érdekesítően élénk női énekkari daraboknak. Es mit szólsz ahhoz, hogy maga főispán rendelkezésre bocsátotta eddig kiadatlan darabját, melyet eddig csak a katonai zenekaroktól, de igen előnyösen ismerünk? No és az utolsó szám? Amelyben a nők, férfiak és a zenekar összesen 96 tagja együtt fog előadni egy hazafias indulót! Ez több barátom, mint amennyit egy közönséges iparosegylettől várhatnál. Az árgyélusát! Már rávettél, hogy meghallgassam őket. Bravó! Tehát a viszontlátásra január 30-án a Csarnokban!

ZENE ÉS MŰVÉSZET.

Swärdström Walborg asszony a műdal egyik legelső csillaga szabadkai nagy sikerű szereplése után városunkon át Kolozsvárra utazott, ahol Mignon-t magyar nyelven fogja énekelni. Átutazása alkalmával egy napot időzött nálunk itteni barátai körében. Ez alkalmat felhasználva a nagyvárad zenepártoló látogató-sát is fogadta, akiknek sikerült a művésznőt egy hangverseny tartására megnyerni. A hangverseny február 17-én este fél 9-kor lesz a Sas disztermében. A zenepártoló rendes bérletjegyei az estére nem érvényesek. A bérlők kedvezményes áru jegyeiket február 1-ig Vidor Manó könyvkereskedésében válthatják ki. Azontul a jegyek a nagyközönség előjegyze-seire fognak a jelentkezés sorrendjében kiadatni.

NYILTTÉR.

MEGHIVÓ

A »Székelyhidi fürdő részvénytársaság«

folyó évi rendes közgyűlésére,

mely saját helyiségében, 1910. február hó 13-án, délután 4 órakor fog megtartatni.

Tárgyai:

1. Az igazgatóság jelentése, az 1909. üzletév eredményéről.
2. A felügyelő-bizottság jelentése, az 1909. évi számadások vizsgálatáról.
3. A mérleg megállapítása s annak eredménye felett határozat.
4. Két felügyelőbizottsági tag választása.

Székelyhid, 1910. január 24.

Dr Penkert Mihály,
elnök.

Igazságszolgáltatás.

A kártya áldozata.

Derék megbízható segédnek ismerték Kis Kálmán fényképészt, ki *Benedek* Mór nagyvárad fényképésznél már évek óta szolgálatban volt. Gazdája mindég a legelismertbben beszélt róla, mint szolid, jó alkalmazottról.

Az ősszel Belényesben fiókfényképészetet nyitott Benedek, hova Kis Kálmánt küldte mint üzletvezetőt. Eleintén Belényesben is igen megfélelt Kis, az üzlet jól ment s az elég szép bevétellel havonként pontosan elszámolt főnökének. Novemberben azonban rossz társaságba került a fiatal ember, kártyázni kezdett s lassankint valóságos rabja lett a kártyaszennvedélynek.

December elsején, mikor elszámolásra került a sor, Kis 300 koronáról nem tudott felelni. A pénz eltűnt kezei alatt. Végre bevallotta, hogy a 300 koronát elkártyázta. Tegnap került a törvényszék elé a rossz utra tért fiatal ember, ki mindent töredelmesen bevallott. A kir. törvényszék Korn Lajos elnöklése mellett 3 bavi fogházra ítélte a kártya áldozatává lett fiatal embert.

KÖZGAZDASÁG.

Budapesti tőzsdetudósítások.

A gabonátőzsde határidői.

Budapest, január 25.

— Délután 4 órakor. —

Buza május 1909. 50 kilogrammonként	14.35
Buza októberre — — — —	13.91
Buza ápr. — — — —	11.80
Rozs okt. — — — —	10.29
Zab májusra — — — —	—
Zab októberre — — — —	7.78
Tengeri máj. 1909 — — — —	7.86
Tengeri jul. — — — —	8.05
Tengeri májusra 1910. — — — —	7.24

Értékdőzsde.

— Délután 4 órakor. —

Osztrák hitelbank részvény	634.—
Osztrák magyar államvasúti részvény	736.75
Leszámitoló bank — — — —	482.—
Rimamurányi — — — —	572.—
Osztrák-m. államvasúti részv. — — — —	697.50
Közuti vasút — — — —	552.—
Városi villamos vasút — — — —	269.—

Hivatalos árfolyamok.

A budapesti áru- és értékdőzsde 1909. jan. 25.

Magyar arany járadék 4. száz. — — — —	111.50
Magyar koronajáradék 4. száz. — — — —	93.25
Magyar koronajáradék — — — —	82.75
Magyar földteherment. kötvény 4. sz. — — — —	240.—
Horvát-szlavon földteherment. kötvény — — — —	95.50
Osztrák járadék papírban — — — —	186.—
Osztrák járadék ezüstben — — — —	145.—
Osztrák járadék aranyban — — — —	97.25
Osztrák korona járadék — — — —	99.—
1860. osztr. államsorsjegyek — — — —	116.50
Osztrák magyar bankrészvény — — — —	197.50
Magyar hitelbank-részvény — — — —	150.25
Osztrák hitelbank-részvény — — — —	730.—
Magyar hitelrészvény — — — —	748.—
London vista — — — —	631.50
Páris vista — — — —	689.50
20 frankos (Napoleon) — — — —	19.02
Német birodalmi márka — — — —	117.56
20 márkás arany — — — —	23.51
Magyar nyerevény sorsjegy kölesön — — — —	93.95
Tisza-szab. és szegedi sorsjegy kölesön — — — —	90.40

Kamarai értesítések. Van szerencsénk az érdekeltek tudomására adni, hogy a mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok igazgatósága, a ménésbirtokon előállított 100 méter-mázsa házi szappan eladására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1910. február hó 10. dél-

előtt 10 óra. A pályázati ajánlatok a mezőhegyesi m. kir. állami ménésbirtok igazgatóságához küldendők be. A pályázatra vonatkozó feltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól délután 2 óráig megtekinthetők. — A cs. kir. szab. Kassa—Oderbergi vasút vezérigazgatósága, a mozdonyai és vonalain levő kályhák fűtésére, az 1910. évi április hó 1-től — számítandó 3 évre szükséges 160.000 tonna apró kőszén és 12.000 tonna darabos kőszén szállításának biztosítására pályázatot hirdet. Pályázati határidő 1910. február hó 20. Mirel az érdekelteket azzal értesítjük, hogy a pályázatra vonatkozó részletfeltételek a kamarai irodában a hivatalos órák alatt d. e. 8-tól d. u. 2 óráig megtekinthetők. Nagyvárad, 1910. január hó 20. A nagyvárad-i kereskedelmi és iparkamara. Huzella Gyula, kir. keresk. tan. elnök, dr. Sarkadi Lajos titkár.

REGÉNYCSARNOK.

A réthegeyi választás.

Ira: Barabás Szaniszló.

(Folytatás.)

48

VIII. FEJEZET.

A választás

Mig egymást martuk . . . koncokért.
Petőfi.

Megjött a nagy nap, melyen a kocka a követjelöltek sorsát eldöntendő vala.

Előtte való délután sokan, kiknek nem volt lovuk és szekerek, az apostolok lován, azaz gyalog megindultak Réthege felé. E körség volt a választás helyül kitűzve, melynek lakosai magyarok valának s miként a régi szokás hozta magával, meghasonlának egymás közt . . .

A kitűzött nap reggelén tizes golyóként kelt fel a tavaszi nap a láthatáron; a madarak vig énekkel üdvözlék megérkezést; a varjac nagy kátogás közt kelték szárnyra, míg szédítő magában egerekre leskelődő hajak keringtek. — A róka vissza sompolygott sötét barlangjába.

Az utak még napkelet előtt megnápesdtek s választó és nem választó emberek kisebb nagyobb csapatokban egy-egy zászló alatt börtökáltak a nyakig érő sárban.

Az emberek legtöbbszörre bunkókkal fegyverezték fel magukat, hogy ne legyenek védők eszköz nélkül azon esetben, ha verekedés támadna.

Az urak legtöbbszörre a választási bizottmány elnökének falusi birtokán gyűltek egybe, ki mellékesen legyen megjegyezve, Nedvesi uramnak pártján állott. Innen indultak meg azután egyszerre az elnökkel élükön s hajtottak rémitő lármával Réthege felé.

Az említett község alá érvén, megállapodtak bevándorok a gyalogok, hogy egy tömegben vonulhassanak be a választás színhelyére.

Sokan a kíváncsiságnak ellen nem állhatván a bakra másztak fel s onnan tekintettek a község belsejébe, melyben ily nagy ünneppel össze nem téhető csend uralkodott.

Alig állongáltak néhány perig, midőn a faluból egy nagy csapat veres tollu rontott elő. Már mindenki verekedésre számított s kiki bunkóját készen tartotta kezében. Ijedelmük azonban alaptalan volt, mert a veres tollasok a faluból kiérvén, balra kanyarodtak s egy pár kocsi elé siettek, melyeknek elsejében Nudelhuber ült. Ennek fogadására ösznölt a veres tollu nép oly nagy sebbel lobbál.

Az elnök a zürzavar és a pártok közt kiűthető csetepaté kikertülése tekintetéből gyalog katonaság által kordont képeztetvén, a falut két részre osztá. Nedvesi embereinek a

bal oldal vala kijelölve; a jobb oldal Nudelhuber pártja részére tartatott fen, míg az oláh követjelölt hiveinek a falun kívül kelle állomást vennie.

Megérkezvén a gyalog választók, az elnök nagy csapatja élén egy óriási nemzeti színű lobogó alatt, szép renddel a faluba vonult, s mint Nedvesi pártiához tartozók a helység bal oldalán megtelepedtek. A köznép az udvarokon felállított sátrakban széledt el, míg az urak a réthegeyi szolgabíró lakásában szálltak meg, hol dusan terített asztal várt rájuk.

Nemsokára jelenté egy hajdu a háziurnak, hogy Nedvesi számtalan kocsi kíséretében a falu másik oldalán vonult a helységbe.

A falatozó urak tüstént a kijelölt táj felé rohantak; a szolgabíró pedig lóra pattant s a templom előtti térre nyrgalt, hogy ottan Nedvesit ünnepélyesen fogadja.

Alig gyűltek össze, midőn az ékesen felcifrázott lovas bandérium, mely a falu határán szegődött Nedvesi uram csapatjához, már szinte az egyház előtti térre érkezett. Egig ható eljenzés fogadá őket. A bandérium után egy cigányzenekar talpalt a sárban, buzgón játszva Rákóczy-indulóját. Most az első kocsi tünt fel, melyben Nedvesi és a főkortesé ült, kocsija mellett mindkét oldalon négy-négy lovas léptetett, zászlókkal kez ikben. A szolgabíró rög-tön elébe ugratott s a kezével inte, hogy merre haladjanak. Alig lehete megszámlálni a sok kocsit, a mely Nedvesit követé, melyekhez még egy nagy tömeg gyalogos is csatlakozott, mindannyian lengő fehér tollakkal kalapjaikon. Körülbelül mintegy 2001 szavazó volt Nedvesi körül, kiknek legnagyobb része oláhokból állott.

Még el sem helyezkedett a fehér tollas tábor, már is a másik oldalon harsogó zene hangjainál Nudelhuber vonult a faluba, pompában emez sem engedte magát felülmulni, azonban hiveinek száma nagyon is sokkal csekélyebb volt Nedvesiénel, mert még ezer főre sem rugott. Serogének zömét svábok képezék. Ezeket is fogadá a helybeli szolgabíró s a részükre kijelölt helyiséget megmutatá nekik.

Abel a falun kívül tanyázott kisedet táborával, melynek száma a megsérített pópák agitálása következtében 300-ra fogyott le s nem tartá érdemesnek a falu utcáin keresztül körmetet rendezni.

Véke, a negyedik követjelölt, mindez ideig még nem mutatta magát.

(Folyt. köv.)

A szerkesztésért felelős

Dr. VUCEKICS GYULA.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától

883—1910. sz.

HIRDETMÉNY.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatala, mint I. fokú iparhatóság, ezennel közhírré teszi, hogy Széles Sándor asztalos iparos által felállítani szándékolt asztalos ipartelep telepengedélyezése tárgyában f. évi február hó 5-ik napjának délelőtti 10 órájára a Hármas-utca 5—558. sz. házhoz helyszíni tárgyalást tűzött ki, amely körülményről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesítenek, hogy az esetleges kifogásaikat a helyszíni tárgyalás alkalmával adják elő, mert a későbbben teendő felszólalások figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1910. január 14.

Gerő Ármán,
r. főkapitány.

Meghívó.

A Belvárosi Takarékpénztár Részvénytársaság
Nagyváradon

IV. évi rendes közgyűlését

folyó évi február hó 8-án d. u. 4 órakor Nagyváradon, Rákóczi-ut 9. szám alatt levő üzlethelyiségében fogja megtartani, melyre a t. c. részvényesek tisztelettel meghívotnak.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság és felügyelő bizottság jelentésének, valamint a múlt évi zárszámadásoknak előterjesztése, a mérleg meg-

állapítása, a nyereség felosztása iránti határozathozatal és az igazgatóság és felügyelő-bizottság részére a felmentvény megadása.

2. A felügyelő-bizottság megválasztása 1 évre és az igazgató tanács alapszabály szerinti kiegészítése.

3. Esetleges indítványok, melyek az alapszabályok értelmében a közgyűlést 5 nappal megelőzőleg írásban jelentendők be.

Nagyvárad, 1910. január 25.

Az igazgatóság.

JEGYZET. A közgyűlésre a részvényesek az alapszabályok 11. és 14. §§-ai értelmében oly figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy aki azon részt venni és szavazatát érvényesíteni kívánja, nevén álló, vagy a közgyűlést megelőzőleg négy héttel előbb nevére írt részvényeit az intézet pénztáránál összes még le nem járt szelvényeivel együtt a közgyűlés napját megelőző harmadik nap déli 12 óráig letenni tartozik.

A Belvárosi Takarékpénztár részvénytárs. Nagyvárad zárszámadásai az 1909. évi üzletévről.

Mérleg-számla.

VAGYON

TEHER

Pénztári készlet	76907 18	Részvénytőke (osztalék jogosult)	200000 —
Váltó-tárca	1152796 09	" 1909. év folyamán befizetve	300000 —
ebből K. 304897-63 jelzalog fedezettel		Tartaléktőke	20970 —
Folyó számlák, fedezettel	308482 18	Nyugdíjalap	1286 90
Követelés pénztársaságoknál	99891 76	Takarék betétek	573191 26
Értékpapírok	4689 74	Folyó számlai betétek	113509 40
Előre fizetett kamatok	4230 32	Visszleszámítás	419019 34
Felszerelés	14398 07	Fel nem vett osztalék	260 —
		Fizetendő betét kamatadó	748 83
		Előre felvett kamatok	7072 89
		Nyereség áthozat 1908. évről	890.—
		1909. évi tiszta nyereség	24446.72
			25336 72
	1661395 34		1661395 34

TARTOZIK

Nyereség és Veszteség-számla.

KÖVETEL

Betét és visszleszámítási kamat	37723 73	1908. évi nyereség áthozat	890 —
Adók és illetékek	6854 11	Kamat bevételek:	
Tiszti fizetések és napibiztosi díjak	14766 —	váltó, jelzalog és folyó számlán	88220 24
Házbér, kezelési költségek, nyomtatványok és egyéb kiadások	7570 05	Jutalékok és különféle bevételek	5874 60
Leírások	2734 23		
Nyereség áthozat 1908. évről	890.—		
1909. évi tiszta nyereség	24446.62		
	25336 72		
	94984 84		94984 84

Nagyvárad, 1909. december 31.

Matheser Sámuel,
pénztárnok.

Lukács Artur,
főkönyvelő.

AZ IGAZGATÓSÁG:

Csák Máté,
elnök.

Bleyer József, Dr. Olasz Béla,
Hann Lajos, Reményi Vilmos,
Kelen Béla, Dr. Váradi Ödön,

Grosz Sándor,
vezérigazgató.

A FELÜGYELŐ-BIZOTTSÁG:

Sas Ede,
elnök.

Dr. Ágoston Péter, Jerezák István,
Dr. Bárdos Imre, Szűts Izsó,
Dr. Erdős Adolf, Udvarhelyi Béla.

Kecskeméthy István

Nemzeti szállodája, étterme és kávéháza, Kert utca, ipartestületi ház.

Van szerencsém, úgy a helybeli, mint a vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy a Nemzeti szálloda összes vendégszobáit, sörcsarnokát, éttermét és kávéházát újonnan átalakítottam azokat a mai kor igényei szerint berendeztem, a szobaárakat pedig lecsökkentettem. Egyben kiemelem, hogy nyáron át szép kerthelyiség áll a közönség rendelkezésére.

Jó magyaros konyhám, frissen csapolt kőbányai sör és sajáttermésű boraimat mérsékelt árakon biztosítom vendégeim részére.

Naponta friss és izletes villásreggeli ebéd és vacsora. Abonensek elfogadtatnak, mérsékelt árak mellett.

Ugy a szállodát, mint a sörcsarnokot és éttermet személyesen vezetem s vendégeim pontos és előzékeny kiszolgálásáról mindenkor gondoskodom.

Szíves pártfogást kér tisztelettel

Kecskeméthy István,
vendéglős.

Megnyilt!

Megnyilt!

Savoy-

a főváros legszebb
utvonalan, nyugodt
és előkelő helyen.

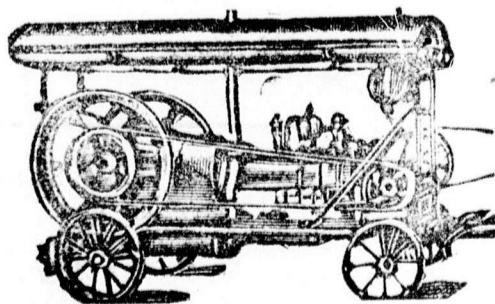
nagyszálloda

Budapest, VIII., József-körút 16. sz.

A főváros legmodernebb és legújabb szállodája, 120 szoba és szalon. Központi gőzfűtés. Hideg és meleg vízvezeték minden vendégszobában, Lift. Vacuum cleaner. Villanyvilágítás. Társalgótér. Legnagyobb kényelem. Előkelő étterem és kávéház. Interurban, telefon. Mérsékelt árak, szobák 3 kor. tól feljebb, fűtés, világítással együtt Modern egészségügyi tekintetek szerint berendezve. — Villamos vasút közlekedés az összes pályaudvarokkal.

Gazdák!

Ha elsőrangú gépet akarnak venni, kérjenek árjegyzéket európaszerűt hírneves **magánjáró és vontató benzinlokomobilok, magánjáró és vontatható gőzlokomobilokról. Teljes cséplőkészlet!**

Benzinmotoros kötőrő, faapritópékek vontatásra és magánjáró szerkezettel. Stabil benzinmotorok!!

Szivógáztelepek.

Kellner és Schanze

Budapest, V. ker., Aulich-utca 2. sz.

Sürgőnycim: »Világosság« Budapest.

Aszódi Mihály

kávé, cukorka és déligyümölcs nagykereskedő üzletét február hó 1-én **Sas palota** Oláh hentesnél szemben helyezi át Kossuth-u. oldal.

Aszódi

trieszti kávé, tea és angol rum aruházánál a 8 féle zamatu pörkölt kávé legjobb, legolcsóbb Kossuth-u. villamos motor üzemű kávépörköldéjébe.

Aszódinál

Kossuth-utca, kakaó és csokoládé vásármegkezdődött nagyban és kicsinyben olcsó árért. 2 kgr. kuba és gyöngykávé bérmentve 3 frt 50 kr.

Téli idényre

theát, rumot, halkonzervek nagyban gyári áron. Zsur csemegéket nagyban és kicsinyben olcsó árban Aszódinál Kossuth-utca. Cukrásztorták kaphatók.

Meghívó.

A Belvárosi Takarékszövetkezet Nagyváradon 1910. február hó 7-én d. u. 4 órakor tartja meg rendes évi Közgyűlését. A Közgyűlésre a szövetkezet tagjait tisztelettel meghívja Nagyváradon, 1910. január 20-án

az igazgatóság.

A közgyűlés tárgyai:

1. Az igazgatóság jelenése és ennek kapcsán a felügyelő-bizottság véleményes jelentése az általa megvizsgált üzleti könyvek és számadások vezetéséről, illetve kiállításáról s a felmentvény megadásának kérdése.
2. A második évtársuati üléstészek utáni osztalék meghatározása.
3. Felügyelő bizottság és választmány megválasztása.
4. A szövetkezet bármely tagja által a közgyűlést 5 nappal megelőzőleg írásban benyújtott indítványok tárgyalása.

Megjegyzés. Miután ez a közgyűlés most már másodikban hivatott egybe, az alapszabály 25. §-a értelmében a megjelenendő üzletrészesek és az általuk képviselendő üzletrészesek számára való tekintet nélkül határozatképes leend.

Hirdetések

felvételnek a kiadóhivatalban.

Uj üzlet!

Uj üzlet!

Villamos és légszesz felszerelési vállalat

Benedek Ferencz

Sas passage.

Telefon 946

Raktáron tart villamos és légszesz felszerelési alkatrészeket. **Olcsó lény** társulat kizárólagos képviselője. Elvállalunk karban tartásokat légszesz villany házi esengőket és telefonokat. Költségvetéssel díjmentesen szolgálunk. Telefon hívásokra személyesen megjelenünk.

Kiváló tisztelettel

Benedek Ferencz

Egyszeri használat meggyőz mindenkit, hogy a

Gyöngy Szinszappan

minden vízben, akár meleg, vagy hideg, kemény vagy lágy, gyorsan és erősen habzik; könnyen hatol a szövetbe, **MEGLEPŐ GYORSAN OLDJA A SZENNYET**, anélkül, hogy a szövetnek legkevésbé is ártalmára volna, teljesen tiszta és ment maró anyagoktól.

Csodálatos tisztító erejét a nyers anyagok leggondosabb kiválasztásának köszönheti.

A Gyöngy Szinszappan

mindig egyenlő minőségben lesz előállítva.

Használata minden tisztítási célra és mindennemű mosáshoz a legkiadósabb.

A Gyöngy Szinszappan

minden háztartásban jelentékenyen megtakarít **IDŐT, MUNKÁT és PÉNZT.**

A Gyöngy Szinszappan

a mosószappanok királya.

Elsőrendű magyar gyártmány

Készíti a

Magyar Zsirművek r. t.

Nagyváradon,

melynek városi raktárában (Zöldfa-utca) ezenkívül a mosószappanok minden faja (debreceni, szegedi, csont, márvány, legfinomabb beretvászappan stb.) valamint **KÓKUSZZSIR, CSÓ és LEVESTÉSZTÁK** a legkisebb mennyiség vételénél is **EREDETI GYÁRI ÁRON KAPHATÓK.**